

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

*До Всесвітнього дня науки в ім'я миру
та розвитку, Міжнародного року
кооперативів 2025*

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної молодіжної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 10 листопада 2025 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378-053.6(082)
Н34

*Розповсюдження та тиражування без
офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.*

Друкується відповідно до Наказу по університету № 182-Н від 10 вересня 2025 року.

Організаційний комітет конференції:

О. О. Нестуля, голова організаційного комітету, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ;
Л. Г. Войнаш, співголова організаційного комітету, член Президії Укркоопспілки, директор Департаменту освіти і науки, директор НМЦ «Укоопосвіта», канд. екон. наук;
Н. С. Педченко, співголова організаційного комітету, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;
Н. І. Манжура, заступник голови організаційного комітету, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;
С. В. Гаркуша, д-р техн. наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;
О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент директор Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;
Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації ПУЕТ;
Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
С. І. Нестуля, д-р пед. наук, професор, директор Навчально-наукового інституту лідерства ПУЕТ;
Ю. В. Перегуда, директор Міжнародного науково-освітнього центру ПУЕТ;
А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;
Л. С. Франко, канд. екон. наук, директор Полтавського фахового коледжу ПУЕТ;
В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;
С. О. Дудник, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ПУЕТ;
Д. А. Посполітак, голова Наукового товариства студентів ПУЕТ;
А. В. Філітківський, голова Студентської ради університету ПУЕТ;
О. В. Чабан, голова Ради молодих вчених ПУЕТ.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.
Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.
Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.
Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник матеріалів XI Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 10 листопада 2025 року). – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 973 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-486-4

У збірнику представлено тези учасників Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції «Наука і молодь у XXI сторіччі» за тематичними напрямками: «Біотехнології та біоінженерія», «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг», «Економіка та міжнародні економічні відносини», «Комп'ютерні науки», «Кооперативна модель розвитку економіки в сучасних глобальних і безпекових викликах сьогодення», «Лідерство та особистісний розвиток», «Маркетинг», «Менеджмент», «Облік і оподаткування», «Освітні науки», «Патріотичне виховання в сучасному педагогічному процесі як складова національної безпеки незалежної України», «Право», «Психологія», «Публічне управління та адміністрування», «Торгівля», «Туризм та рекреація», «Філологія», «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Харчові технології», «Якість вищої освіти: проблеми, виклики перспективи».

УДК 001:378-053.6(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-486-4

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025

ІНФОРМАЦІЙНА ПРОЗОРИСТЬ ТА ДОСТОВІРНІСТЬ ДАНИХ У ПРОЦЕСІ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ

А. Л. Кучменко, спеціальність Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, група ФК-21

*О. В. Яріш, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи – науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Діагностика фінансового стану підприємства є однією з найбільш важливих задач у фінансовій аналітиці, оскільки дає можливість своєчасно виявити ризики та запобігти фінансовим втратам для інвесторів, менеджменту та державних регуляторів.

В умовах війни в Україні надзвичайної актуальності набуває її застосування як механізму своєчасного виявлення проблем і прийняття управлінських рішень, здатних мінімізувати втрати і забезпечити стійкість бізнесу.

З точки зору традиційного підходу, діагностика фінансового стану – це системний аналіз фінансових і нефінансових показників підприємства, спрямований на оцінку платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності і ефективності використання ресурсів як основа для прийняття обґрунтованих тактичних управлінських рішень, прогнозування напрямів розвитку тощо. В умовах війни її систематичне проведення набуває критичного значення для економічного виживання. Ключовим завданням стає моніторинг фінансового стану з урахуванням особливої невизначеності зовнішнього середовища, необхідності швидкої реакції на обмеженість ресурсів, перебоїв постачання, зміни у цінах, та трансформації попиту.

Традиційно діагностика фінансового стану компанії базувалася на бухгалтерських даних та методах дискримінантного аналізу (моделі Альтмана, Тафлера, Тішоу тощо) [1]. Проте зі зростанням складності бізнес-середовища та появою великих даних виникла потреба у використанні альтернативних джерел інформації та інтелектуальних методів аналізу (рис. 1).

Результати проведеного огляду наукових досліджень зарубіжних і вітчизняних учених доводять, що **жодна методика**

діагностики не є універсальною, а результативність аналізу значною мірою залежить не лише від вибору методики, а й від якості та структури вихідних даних.

Рисунок 1 – Еволюція методичних підходів до діагностики фінансового стану компанії (систематизовано автором)

У сучасних умовах, коли обсяг даних зростає, а прозорість бізнес-процесів стає критичною для прийняття управлінських рішень, бази даних про компанії перетворюються на ключовий інструмент фінансового аналізу. Вони надають доступ до фінансової звітності, структур власності, інформації про керівників, даних щодо ризиків, угод злиття та поглинання, а також корпоративних взаємозв'язків. Особливо цінними є глобальні платформи, які агрегують дані з різних країн та забезпечують можливість порівняльного аналізу.

Використання таких баз дозволяє проводити комплексний аналіз і моніторинг фінансового стану підприємств, а також здійснювати діагностику внутрішніх і зовнішніх ризиків.

Серед найбільш відомих міжнародних баз даних, що застосовуються для інформаційного забезпечення комплексної фінансової діагностики підприємств та дослідження ризиків неплатоспроможності варто відзначити:

– ORBIS – глобальна база даних про приватні та публічні компанії, яка містить фінансову звітність, структуру власності та ключові бізнес-показники понад 450 мільйонів компаній з усього світу. Використовується для аналізу фінансового стану підприємств, оцінки корпоративних зв'язків, ризик-аналізу та дослідження банкрутств [3];

– FAME – комплексна база даних, що містить інформацію про понад 17 мільйонів активних та неактивних компаній Великої Британії та Ірландії, у тому числі фінансову звітність, дані про директорів і структуру власності. Застосовується для аналізу компаній на локальних ринках, оцінки фінансових ризиків [4];

– Belfirst – база даних з інформацією про компанії Бельгії та Люксембургу, що базується на даних Національного банку Бельгії та Creditreform Luxembourg. Використовується для аналізу підприємств, прогнозування банкрутства та дослідження корпоративних мереж [2].

В Україні є однією з найбільш комплексних інформаційно-аналітичних систем для дослідження фінансового стану підприємств є YouControl [5]. Платформа формує досє на кожну компанію на основі даних із понад 180 офіційних державних реєстрів, автоматично генерує фінансові показники (ліквідність, платоспроможність, рентабельність), що дозволяє відстежувати динаміку ключових фінансових коефіцієнтів у часі, оцінювати ризики контрагента та виявляти потенційні ознаки фінансової нестабільності.

Важливою перевагою YouControl є наявність аналітичних інструментів комплаєнсу, зокрема перевірка зв'язків між компаніями та їх кінцевими бенефіціарами, аналіз судових справ, моніторинг санкційних списків. Усі ці можливості роблять платформу ефективним інструментом для комплексної діагностики фінансового стану підприємства, управління ризиками та підтримки процесів ухвалення управлінських рішень.

Таким чином завдяки доступу до великого масиву актуальних даних і автоматизації розрахунків ключових показників цифрові інформаційні платформи підвищують точність та оперативність діагностики фінансового стану підприємства. Їх використання дозволяє своєчасно ідентифікувати ризики неплатоспроможності та формувати більш обґрунтовані прогнози щодо потенційної фінансової нестабільності.

Список використаних інформаційних джерел

1. Яріш О. В. Методичні підходи до діагностики ймовірності банкрутства акціонерних товариств: вітчизняний та зарубіжний досвід. Інвестиції, практика та досвід. 2013. № 8. С. 72–76. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/2225/1/%D1%81%D1%82%D1%80.%2072-76.PDF>.

2. Belfirst. URL: https://www.bibeco.ulb.be/database/moodys_belfirst.htm.
3. ORBIS. URL: <https://www.moodys.com/web/en/us/capabilities/company-reference-data/orbis.html>
4. Fame. URL: <https://www.applytosupply.digitalmarketplace.service.gov.uk/g-cloud/services/761658342676099>.
5. YOUCONTROL. Офіційний веб-сайт URL: <https://youcontrol.com.ua>.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «СТРАХОВИЙ РИНОК»

*Є. С. Лобода, спеціальність Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Страховий ринок є складною економічною системою, що забезпечує формування, розподіл і використання страхових фондів з метою захисту інтересів фізичних і юридичних осіб у разі настання страхових подій [Ошибка! Источник ссылки не найден., 3]. Його сутність розкривається через наступні теоретичні підходи, кожен з яких акцентує увагу на специфічних аспектах страхування:

– економічний підхід розглядається у сфері грошових відносин, де формується попит і пропозиція на страхові послуги, при цьому страхування в цьому випадку є економічним інструментом управління ризиками;

– фінансово-кредитний підхід ототожнюється з частиною фінансового ринку щодо залучення тимчасово вільних коштів через страхові премії, створення страхових резервів, які виступають джерелом інвестицій та забезпечують фінансову стабільність суб'єктів господарювання з метою перетворення страхових внесків на інвестиційні ресурси;

– соціально-економічний підхід, що реалізується через соціальне значення страхового ринку з метою гарантії соціальної безпеки населення, зменшення рівня невизначеності в житті громадян та підтримки стабільності суспільства через страхові виплати. Страховий ринок в такому контексті є механізмом соціального захисту, що підвищує добробут і впевненість населення;

– інституційний підхід розкривається через сукупність економічних інститутів (страхових компаній, брокерів, регуляторів, споживачів), що взаємодіють відповідно до певних пра-